

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 1

Lýsingarprísur fyri min: 20 øyru á
1. síðu, 15 øyru á 3. og 4. síðu

Mikudagin 5. januar 1955

Bladið verður bílagt á posthásinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

28. árg.

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

ynskir lesarum sínum eitt gott nýggjár!

Um nýggjársleitið

Árið, ið nú er farið, var her heima hjá okkum, bæði á land og sjógv kanska um miðal.

Fískiárið varð jú fyrst og fremst merkt av verkfallinum í vár, skipini komu ikki avstað, tá ið ætlað var. — Hetta hevur ivaleyst gjørt sítt til, at fiskafiskiskapurin var minni síðsta ár enn árið framan undan. Har ímóti var sildaveiðan betur. Í 1953 veiddu 72 skip o. u. 1500 fiskaðar tunnur uppá skipið, meðan í 1954 137 skip veiddu o. u. 1600 fiskaðar tunnur uppá skipið. Peningaúrslitið var tá eisini nakað betur hetta árið enn fyrra.

Tann stóri spurningurin fyri fiskiskapin er jú spurningurin um arbeiðsfrið og um ábøtur á veiðuamboðinum, á keypi og sølu í samband við fiskivinnuvegin, spurningar, ið meir og meir trøðka á. — Teir verða havdir frammi í øllum førum í tíðini, sum kemur, allastaðnis hvar ið á stendur, tí teir skulu og mugu loysast, hetta er fólksins vælfærd, fram um alt annað, soleiðis sum nú liggur fyri.

Landbúnaðarárið var í hvussu er gott miðal. Grasið var minni í vævi enn árið fyri — triðingurin burtur, tóku menn til — men vanligar verður minni mauar á dygdini, millum tey vátu árinu tá ið vælferðin rennur upp av lögi og tey turru árinu, tá ið summarið er sólmiðlari. Eplaárið var heilt gott og lítill ágangur av sjúku. Seyðurin var misjavnari. Stórt sæð kann tó sigast fyri oyggjarnar sum heild, at talið var betur enn miðalár meðan holdini vóru slakari.

Tann stóri spurningurin fyri landbúnaðin er at fáa skipað marknaðarviðurskifti okkara, at fáa skipað við samanlegging og tryggjan av teim brúsum, ið eru, sum eisini myndan av brúsum burtur úr tí parti av jörðini, ið ov mikið er sundurkarvað. Hesir spurningar megu loysast, um hesin táttur av vinnu okkara skal hava liv lagað. — Nú spókir fyri at eithvørt nýtt skal henda við kongsjörðini. — Hvussu verður og ikki, má hovuðs-endaamálið vera at fáa gjørt jörðina produktiva, at bera so í band, at tey, ið sita við henni kunnu hava útkomu undir slíkum umstøðum, at tey finna ikki áneyður at lata hana liggja á láni og leita yvir í aðra vinnu.

Politiskt var árið sermerkt av val-

inum, ið fór fram í hesyt, eitt val, sum í mongum førum var nýskapandi. Tað var ikki bert hetta, at ein flokkur gekk upp frá tveimum til seks tingmen, men tað sum mest er at leggja til merkis er, at aldri hava fiskimenn valt so stættarmeðvitað, sum hesa ferð. Og tað kann fáa stóran týdning í komandi árum.

Hartil er tað vent við valið, at vinstruflokkarnir vórðu trøðkaðir longur til vinstur og högruflokkarnir longri til högru, stöðurnar eru vorðnar meira avgjardar í báðum portum. Og hetta var altíð væntandi, tí undir tí landsstýri, ið nú hevur sitið, hava and-

fluflokkarnir kent seg ov mikið niðurbundnar, hava kent seg heilt uttanfyri alla ávirkan á landsins stjórnarverk, samstundis sum meiriluta-flokkarnir hava haft kenslu av, at andstøðuflokkarnir hava borið seg undan samarbeiði. Hvussu nú hetta veruliga hevur verið, skal ikki víðgerast her, men orsøkin til at tað politiska stríðið er ómetiliga nógv skerpt er hetta togarið á tingi, og vit kunnu siga, at hættisligt er tað fyri okkara framtíð, at menn siggja ikki hvønn skaða teir gera, at ein partur av fólkinum kennir seg ikki vera við í bátinum.

Nú er nýtt landsstýri sett — og á so teprum grundarlag, sum hugsast kann. Vit hava ikki góðar vónir um at tað besta spyrst burtur úr. Lat tað verða sagt beinan vegin, at eftir okkara tykki er tað einasta, ið nú kann redda, tann nývaldi lögmaðurin tekur sær uppá at sameina allar kreftir um teir fáu, livsneyðugu spurningar, sum vit øll somul ynksja loystar, og lata órósmálini liggja. Broytið landsstýrið so andstøðuflokkarnir koma við, og gerið tað beinan vegin, takið samráðingarnar upp aftur flokkanna millum út frá tí veruleika, at hetta er einasti vegur at ganga. Og eydnast ein slík semingsroynd ikki, lat okkum so fáa eitt val aftur beinan vegin — tað kundi kanska greitt stöðuna. — Livinum er at bjarga. Tað er ov seint, tá ið alt fólkið er loypt upp í varg ella alt tað besta ungfólkið rýmur úr Føroyum.

Mistur og funnin.

Fyri fleiri árum síðan strandaði eitt skip við ensku strondina; ein bjargingarbátur varð flotaður og við nógvum stríði eydnaðist tað at koma út til skipið, hóast stormurin leikaði av tí versta. Tað var longu myrkt, tá ið báturin kom aftur at landi, har mong menniskju vóru samankomin fyri at frætta, hvussu teimum hevði gingist. Áðrenn báturin var komin heilt at, rópti ein stórir og prúður sjómaður, John Holden, út til teirra: »Hava tit bjargað manningini?« »Ja,« varð svarað aftur frá bátinum, »vit hava bjargað teimum.«

Tá ið báturin kom heilt inn móti landi, varð sagt, at ein maður var eftir á vrakinum. Tað eydnaðist teimum ikki at fáa hann við.

»Hví fingi tit hann ikki við?« spurdi John Holden. »Vit vóru ov útlúgvaðir til at gera nakað meira,« svaraði bátsformaðurin, »og um vit hövdu verið nærhendis vrakinum longri, vildu vit allir verið sjólatnir.« »Men tit mugu fara aftur til vrakið fyri at bjarga manningina,« rópti Holden. Til tess svaraði bátsmaðurin, at teir vóru ikki mentir at fáa bátin út aftur. Tá tveitti Holden seg niður á strondina og rópti til Gud og bað hann um at geva nøkrum av teimum monnum, ið stóðu á strondini dirvi til at fylgja sær neyðars meniskja fyri at bjarga tí neyðars manni, ið einsamallur var eftir á vrakinum. Tá ið hann hevði biðið, bjóðaðu seks manns sær at koma í bátin; men í somu løtu sum teir skuldu fara, kom mamma John Holden og sló armarnar um hann og segði: »Far ikki, John! Hvat verður endin av mær, um tú verður burtur? Tú veist, at gamli faðir tín fakk sína vátu grøv í sjónum, og nú eru tvey ár farin síðan bróður tín William fór frá okkum, og vit hava ikki høyrð frá honum síðan; hann er ivaleyst eisini deyður; John, far ikki!«

»Mamma,« svaraði Holden, »Gud hevur sagt mær, at eg skal fara, og um eg gangi burtur, vil hann vera hjá tær.«

Síðan fór hann í bátin. — Eina løtu seinri komu teir aftur, og tá ið báturin nærkaðist strondini, rópti ein hvøll rödd frá landi av: »John, hava tit bjargað manninguna?« — »Ja,« svaraði John Holden, »vit hava bjargað honum; far heim og sig mamma míni, at tað er bróður William, ið vit hava bjargað.«

Sildaveiðan.

Framvegis eru Russar her nærhena is. 2. jóladag vitjaðu tveir inn á Hvannasund, men fóru út aftur beinan vegin.

Á Trongisvágsfirði

hava menn í heyst og vetur veitt hóp in av seiði, bæði við nótakasti og á seiðabergi. Bryggjuspørðin, ið gjørdur var, er vorðin besta seiðaberg, ið hugsast kann.

EITT LIKIÐ

av teimum, ið doyðu við flúgvíðlukkuna á Trongisvágsfirði er afturfundið við upptakigini av einum luti av teirri soknu maskinuni.

Harmiligt at ikki nógv konir menn stóðu fyri bjargingararbeiðinum av maskinuni, tí var tað hent, vildu líkini, ið menn vistu vóru í maskinuni verið bjargað.

VALKLAGA

Oscar Wiberg og Anskar Sørensen hava klagt yvir sóknarstýrisvalið í Frøðbiar sókn.

Klagan er av valstýrinum og sóknarstýrinum avvíst sum ógrundað.

1. punktið í valklaguni er, at fólk, ið hava fingið hjál av hjálþikassanum hava valt.

Ógrundað, tí hjálþikassahjál tekur ikki valrættin frá fólki!

2. punktið í klagnuni er, at ætlandi hava teir persónar, sum eru sektaðir yvir 4 mánaðir, valt.

Ógrundað, tí fyri valstýrinum og sóknarstýrinum er av dómsvaldinum einki grett um persónar, ið vegna straffidóm hava mist valrættin.

3. punktið er, at ein listi hevur haft stillara, ið ikki er á vallistanum.

Ógrundað, tí valstýrið hevur við kannan av valevnislistunum strokið henda stillara og skriftliga lattið beraran av listanum vítað tað, men at listin kortini var gildugur, tí eftir vóru nógvir stillarar.

ALMANAKKIN 1955

Út er komin Almanakki 1955, ið H. N. Jacobsens Bókahandil hevur givið út ár eftir ár. Hetta er ein hent bók við nógvum upplýsandi innihaldi og eigur hon at finnast í hvarjum føroyskum heimi.

Sunnudagin 9. januar verða vígd í Taastrup í Danmark Pól Vang úr Nólsoy og Signa Skuldbøl úr Taastrup. — Adr.: Thorshøj hönseri, Taastrup.

Kunngerling.

Tað verður her gjørt kunngift, at býráðið í 1955 hevur fund 2. og 4. hósadag í hvørjum mánaði, kkl. 20, við undantak av juli, har bert verður hildin ein fundur — 2. hósadag —, og desember, har fundirnir verða hildnir 1. og 3. hósadag.

Tórshavnar Býráð, tann 27. des. 1954.